

/Stopy paměti/workshop
/Ústí nad Labem
/4.10.2014/ 10:00 – 19:00

Jaké podoby na sebe bere paměť ve veřejném prostoru? Komu patří vzpomínky, se kterými se setkáváme při každodenním pohybu městem a krajinou? Jak můžeme do veřejného prostoru vstoupit a interagovat s jeho pamětí? Jakým způsobem zabydlujeme svoje okolí? Jak zasahuje škola do paměti místa? To jsou jen některé z otázek, které tvoří východiska pro náplň workshopu.

Účastník workshopu má možnost si zvolit jeden ze způsobů procházení města. Každá „procházka“ proběhne pod vedením lektorů ze spolupracujících organizací. (K výběru procházky budete vyzváni po přihlášení emailem, uzávěrka přihlášek bude 3.10. v 16:00).

Registrace/

<http://schoolxmemory.eu/doprovodny-program.html>

Sraz účastníků/

10:00 Hlavní nádraží Ústí nad Labem

Procházky/

10:00 – 15:30 (včetně pauzy na oběd)

Prezentace a diskuze/

16:00 – 19:00 Galerie Armaturka (<http://armaturka-usti.cz>)

Při závěrečném setkání v galerii Armaturka jednotlivé skupiny prezentují své perspektivy a výstupy. Po prezentaci proběhne diskuze nad tématem rámců paměti v prostoru Ústí nad Labem, moderují: Karina Hoření (FSS MU, USTR) a Čeněk Pýcha (FF UK, USTR).



Procházka/1

Moje místo, tvoje místo, jeho místo, její místo, naše místo, vaše místo, jejich místo.

Tělo jako médium paměti

Andrea Průchová (Fresh Eye , <http://fresh-eye.cz> , FSV UK)

Memoáry, slavné romány, fotografie, obrazy, home videa i klasická díla světové kinematografie, to vše jsou média, „nosiče“ paměti, které dobře známe. Učíme se o nich, učíme se z nich, sami je vytváříme, archivujeme, digitalizujeme a sdílíme. Na specifický nosič paměti, médium, které paměť (jak ukazuje termín médium) nejenom uchovává, ale také zprostředkovává (mediuje) často zapomínáme. Naše tělo. Tělo definuje způsob, jakým vnímáme prostor. Pomáhá nám se v něm orientovat, vůči němu vymezovat i uvnitř něj se pohybovat. Odděluje vnější prostor od prostoru vnitřního. Aktivně působí na naši paměť, do níž zapisuje nejenom aktuální smyslové vjemy, ale zpětně na obrazy paměti také reaguje. Cítíme tak štěstí, strach, slast i fantomovou bolest.

Tělo je primárním médium, prostřednictvím kterého probíhá naše komunikace s vnějším světem a prostřednictvím kterého komunikujeme vzpomínky ve vlastním světě vnitřním. Smyslem workshopu je cíleně propojit tyto dva procesy a zaměřit se na práci s pamětí prostoru na základě tělesné zkušenosti. Jak neznámým prostorem města procházet? Jak si k němu budovat vztah? Jak se liší individuální vzpomínka od společně prožité aktivity? A jak se komunitní prožitek stává oficiální událostí?

Formou série společných zastavení, podobných malým performancím, projdeme nedlouhou trasu (nádraží – fakultní budova UJEP), která představuje první a prozatím poslední cestu organizátorky workshopu do města Ústí a která je spojena s její specifickou vzpomínkou. Prostřednictvím vytváření nových situací na různých místech cesty se pokusíme budovat si na základě trasy individuální paměti společnou vzpomínku, a navazovat tak jedinečný vztah k danému prostředí. Společné aktivity budeme pomocí různých médií zaznamenávat, a tím si vytvářet prostor pro jejich budoucí oficializaci, historizaci a archivaci. Zjistíme, jak se jednotlivé vrstvy paměti vzájemně prolínají a jak jsou zprostředkovány naším tělem.

Procházka/2

Příběh města

Muzejní expozice a expozice města

Lucie Zichová (Collegium Bohemicum,, <http://collegiumbohemicum.cz>)

Terezie Vávrová (Antikomplex <http://antikomplex.cz>)

První část workshopu obstará Collegium Bohemicum, které představí chystanou expozici.

Muzeum německy mluvících obyvatel českých zemí je hotové na úrovni projektové dokumentace, sbírky a trojrozměrných modelů. Nastala vhodná chvíle na muzejní prohlídku – procházku vnitřním prostorem, který modely vytvořily. Pro účely expozice tato část obyvatelstva není definována etnický, ale jsou to ti, kdo jako první komunikační nástroj používali německý jazyk. Vyhneme se pak například úvahám o tom, kdo jsou Němci a kdo Rakušané. K lidem, kterých si expozice všímá, patří německy mluvící Židé i etničtí Češi, pro které byla němčina hlavním komunikačním jazykem.

Existence muzea na papíře a ve formě modelů je zvláštním okamžikem mezi muzejním bytím a nebytím. Muzeum vzniká, až když je dochovaný předmět použit k výpovědi, kterou mu

autoři muzea vymysleli. Až pak je na světě konstrukt historie realizovaný vizuálními prostředky, které umí jen muzeum.

Collegium Bohemicum představí i výukové moduly, které se vytváří tak, aby korespondovaly s připravovanou trvalou expozicí. Každý modul je členěn na několik výukových lekcí, ze kterých je možné dané téma nahlédnout z mnoha různých perspektiv. Témata modulů jsou Lokální patriotismus a sudetoněmectví, Německojazyčný průmysl a modul "Objevte německojazyčné Ústí nad Labem".

Na muzejní expozici naváže expozice města, kterou připraví sdružení Antikomplex.

Zajímají vás proměny kulturní krajiny v českém pohraničí? Vydejte se s námi na pouť po dřívě německy mluvícím městě a objevte na vlastní oči, jak fungovalo, jak se jmenovalo a jak se změnilo město v dnes tolik skloňované sudetské krajině od roku 1945.

Odsun Němců a znovuosídlení pohraničí byly největší sociodemografickou událostí české novodobé historie. Zanikly stovky obcí, místních podniků a změnilo se využívání půdy. Změnil se i vzhled dřívě německy mluvících měst, v nichž se vyměnilo obyvatelstvo. Základní osu procházky představuje několik dvojic fotografií z dob, kdy tu převážně žili Němci, se srovnáním současných pohledů na tatáž místa. Podíváme se, jak se město proměňovalo s nástupem průmyslu a příchodem nových obyvatel. Dozvíte se mnohé o složitém budování pocitu domova ve "městě po Němcích", o experimentech komunistických vlád na "dobytém" území, o zániku starých tradic a vytváření nových nebo o současném růstu zájmu o "nevlastní" a dlouho tabuizovanou minulost. To vše se pokusíme přechíst ze současné tváře města Ústí nad Labem.

Procházka/3

Nezáměrná i záměrná paměť místa

Stopa paměti a arteterapie

Matěj Páral, Jan Vaca, Martin Krsek (<http://usti-aussig.net>)

Nezáměrná i záměrná paměť místa. Domy a městské struktury jako znaky mnohoznačné i jednoznačnější. Dovedeme číst město? V celku i v detailu? Pokusme se společně ze svých více či méně omezených výchozích pozic přechíst něco z místního mnohvrstevného textu. A získaný vhled zapsat zpět do znaků architektury přiměřených, písmen a strukturovaných obrazů. Půjde ve výsledku o záznam srozumitelný jen nám, nebo bude i univerzálněji čitelný? A do jaké míry bude zkreslený „tichou poštou“?

V rámci každého důležitějšího zastavení /s výkladem architekta/ (10) budou účastníci zpracovávat daný objekt či situaci individuálně v kresbě. U každého místa nahlédneme stopu paměti také úhlem arteterapie v tématech jako prázdnota, nátlak, předsudek, souhra... Průběžné poznámky a skicy všeho podstatného za chůze jsou vítány. / V druhé části budeme (již pod střechou) vytvářet zpětný skupinový záznam prožitého.

S sebou: oblíbený kresebný prostředek (archy papíru, tužky a uhel budou na místě k dispozici).